

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ
ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι υποψήφιοι και οι υποψήφιες θα εξεταστούν στην ιστορία του θεάτρου και την ιστορία του κινηματογράφου και σε αντιπροσωπευτικά θεατρικά έργα και κινηματογραφικές ταινίες.

A. ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Για την προετοιμασία ως προς την ιστορία του θεάτρου και του κινηματογράφου, οι υποψήφιοι και οι υποψήφιοι θα πρέπει να μελετήσουν τα εξής:

1. Oscar Brockett-Franklin J. Hildy, *History of the Theatre*, Pearson, Tenth Edition, 2010 (ή Allyn and Bacon, 2003).
Η συγκεκριμένη ιστορία έχει πρόσφατα μεταφραστεί στα ελληνικά μέχρι και το αντιρρεαλιστικό θέατρο (Oscar Brockett-Franklin J. Hildy, *Ιστορία του Θεάτρου*, τομ. Α' και Β', μετ. Μάνος Βιτεντζάκης, Αντιγόνη Γαϊτανά, Άγγελος Κεχαγιάς, Μαρία Χατζηεμμανουήλ, εκδόσεις ΚΟΑΝ, 2013 και 2017 αντίστοιχα). Οι υποψήφιοι που θα συμβουλευτούν την δίτομη ελληνική έκδοση, θα πρέπει να συμπληρώσουν την ύλη από την αγγλική.

και

2. α) Kristin Thompson & David Bordwell, *Film History: An Introduction*, New York: McGraw-Hill (με διαρκείς επικαιροποιημένες επανεκδόσεις). Υπάρχει και σε ελληνική μετάφραση: *Η ιστορία του κινηματογράφου. Μια εισαγωγή*, μτφ. Ν. Λερός-Ρ. Κολαΐτη, Αθήνα, Πατάκης, 2011.

ή

- β) David A. Cook, *A History of Narrative Film*, New York: W. W. Norton & Company (με διαρκείς επικαιροποιημένες εκδόσεις).

B. ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

1. ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ

Οι μεταφράσεις που προτείνονται είναι ενδεικτικές. Οι υποψήφιοι και υποψήφιοιες μπορούν να συμβουλευτούν άλλες διαθέσιμες μεταφράσεις

1. Νικκολό Μακιαβέλλι, *Ο Μανδραγόρας*, μετ. Παντελής Πρεβελάκης, Ετ. Σπ. Σχ. Μωραΐτη, Αθήνα, 1981.
2. Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, *Άμλετ*, μετ. Γιώργος Χειμωνάς, Κέδρος, Αθήνα, 1988
3. Λόπε ντε Βέγα, *Φουέντε Οβεχούνα*, μετ. Νίκος Γκάτσος, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2001.
4. Καλντερόν ντε λα Μπάρκα, *Η ζωή είναι όνειρο*, μετ. Παντελή Πρεβελάκη, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα, 1975.
5. Πιέρ Κορνέιγ, *Ο Σιντ*, απόδοση Κώστας Βάρναλης, περ. *Θέατρο*, τ.12, Νοέμ.-Δεκ. 1963, σ. 50-70 ή *Ρακίνας, Φαίδρα*, μετ. Στρατή Πασχάλη, Ίκαρος, Αθήνα, 1990.
6. Μολιέρος, *Ο Ταρτούφος*, μετ. Άρης Αλεξάκης, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα, 1986.
7. Πιέρ ντε Μαριβώ, *Η φιλονικία*, μετ. Κλαίρη Μιτσοτάκη, περ. *Δρώμενα*, τ. 5/6, (1984), σ. 38-47.
8. Κάρλο Γκολντόνι, *Η λοκαντιέρα*, μετ. Αντώνης Σακελλαρίου, Δωδώνη, Αθήνα, [1977]
9. Φρειδερίκος Σίλερ, *Μαρία Στούαρτ*, μετ. Βασίλης Ρώτας, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Σχολή Μωραΐτη, Αθήνα, [1973].
10. Ερρίκος φον Κλάιστ, *Ο πρίγκιπας του Χόμπουργκ*, μετ. Κλ. Καρθαίος, Ετ. Σπ. Σχ. Μωραΐτη, Αθήνα, 1974.
11. Χένρικ Ίμπσεν, *Οι βρικόλακες*, μετ. Μαργαρίτα Μέλμπεργκ Πρόγραμμα Καλλιτεχνικού Οργανισμού Φάσμα - Απλό Θέατρο, Αθήνα, 2004.
12. Αύγουστος Στρίντμπεργκ, *Η Δεσποινίς Τζούλια*, μετ. Μαργαρίτα Μέλμπεργκ, Νεφέλη, Αθήνα, 1987.
13. Γκέρχαρτ Χάουπτμαν, *Οι υφαντές*, μετ. Γιώργος Μούστρης, Δωδώνη, Αθήνα, [1979]
14. Άντον Τσέχωφ, *Ο βυσσινόκηπος*, μετ. Λυκούργος Καλλέργης, Δωδώνη, Αθήνα, [1986]
15. Μαξίμ Γκόρκι, *Στο βυθό*, μετ. Γιώργος Σεβαστίκογλου, Δωδώνη, Αθήνα, (1977)
16. Αλφρέ Ζαρρύ, *Ο Ουμπού Βασιλιάς*, μετ. Γ. Μαυροΐδης, Αθήνα, Ίκαρος, 1975.
17. Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, *Ματωμένος γάμος*, μετ. Ν. Γκάτσος, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2000.
18. Σάμουελ Μπέκετ, *Περιμένοντας τον Γκοντό*, μετ. Μάνθος Κρίσπης, περ. *Θέατρο*, τχ. 3, 15 Μαΐου 1962, σ. 43-68.
19. Λουίτζι Πιραντέλλο, *Έξι πρόσωπα ζητούν συγγραφέα*, μετ. Αλέξης Σολομός, Δωδώνη, Αθήνα, [1986]
20. Μπέρτολτ Μπρεχτ, *Η μάνα Κουράγιο και τα παιδιά της*, μετ. Ιορδάνης Αρζόγλου, Δωδώνη, Αθήνα, χ.χ.

2. ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

1. Ρόμπερτ Βίνε, *Το εργαστήριο του δόκτορος Καλιγκάρι* (Robert Wiene, *Das Cabinet des Dr. Caligari*, 1920)
2. Φριτς Λανγκ, *Μετρόπολις* (Fritz Lang, *Metropolis*, 1927)
3. Σεργκέι Μ. Αϊζενστάιν, *Θωρηκτό Ποτέμκιν* (1925) ή *Οκτώβρης* (1928)
4. Τσάρλι Τσάπλιν, *Ο χρυσοθήρας* ή *Το τσίρκο* (Charlie Chaplin, *The Gold Rush*, 1925, ή *The Circus*, 1928)
5. Λουί Μπουνουέλ, *Ανδαλουσιανός σκύλος* (Luis Buñuel, *Un Chien Andalou*, 1929)
6. Ζαν Ρενουάρ, *Η μεγάλη χίμαιρα* ή *Ο κανόνας του παιχνιδιού* (Jean Renoir, *La Grande Illusion*, 1937, ή *La règle du jeu*, 1939)
7. Όρσον Γουέλς, *Πολίτης Κέην* (Orson Welles, *Citizen Kane*, 1940)
8. Βιτόριο ντε Σίκα, *Κλέφτης ποδηλάτων* (Vittorio De Sica, *Ladri di biciclette*, 1948)
9. Φεντερίκο Φελίνι, *La Strada* (Federico Fellini, *La strada*, 1954).
10. Ακίρα Κουροσάβα, *Ο θρόνος του αίματος* (1957)
11. Άλφρεντ Χίτσκοκ, *Δεσμώτης του ιλίγγου* ή *Σιωπηλός μάρτυς* (Alfred Hitchcock, *Vertigo*, 1958 ή *Rear Window*, 1954).
12. Ζαν Λυκ Γκοντάρ, *Με κομμένη την ανάσα* (Jean-Luc Godard, *A bout de souffle*, 1959).
13. Φρανσουά Τρυφώ, *Τα 400 χτυπήματα* (François Truffaut, *Les quatre cents coups*, 1959).
14. Μικελάντζελο Αντονιόνι, *Η νύχτα* ή *Κόκκινη έρημος* (Michelangelo Antonioni, *La notte*, 1961, ή *Deserto Rosso*, 1964)
15. Αντρέι Ταρκόφσκι, *Ο καθρέφτης* (1974)
16. Θόδωρος Αγγελόπουλος, *Ο θίασος* (1975)
17. Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ, *Ο γάμος της Μαρίας Μπράουν* (Rainer Werner Fassbinder, *Die Ehe der Maria Braun*, 1978)
18. Μάρτιν Σκορσέζε, *Ο Ταξιτζής* ή *Οργισμένο είδωλο* (Martin Scorsese, *Taxi Driver*, 1976 ή *Raging Bull*, 1980)
19. Αμπάς Κιαροστάμι, *Πού είναι το σπίτι του φίλου μου;* (1987)
20. Γουόν Καρ Βάι, *Ερωτική επιθυμία* (2000).

ΟΔΗΓΟΙ ΜΕΛΕΤΗΣ

Οι οδηγοί μελέτης που ακολουθούν έχουν στόχο να καθοδηγήσουν τους υποψήφιος και τις υποψήφιος στην μελέτη τους, υποδεικνύοντας ορισμένες βασικές ενότητες στην ιστορία του θεάτρου και την ιστορία του κινηματογράφου.

α) οδηγός μελέτης για την ιστορία του θεάτρου

Μεσαιωνικό Θέατρο

- Το Λειτουργικό δράμα και η σκηνική του παρουσίαση
- Οι υπαίθριες (εξω-εκκλησιαστικές) παραστάσεις: Μυστήρια, Θαύματα, Πάθη και οι σκηνικές τους συμβάσεις
- Κοσμικές (μη θρησκευτικές) παραστάσεις : Φάρσες, Ηθολογίες, Ιντερλουδία

Πρώιμη Αναγέννηση (Ουμανισμός)

- Η πρώιμη Αναγέννηση στην Ιταλία και την Αγγλία
- Οι Ουμανιστές (Ανθρωπιστές) και το ενδιαφέρον για τον κλασικισμό και η διαμόρφωση του νεοκλασικού ιδεώδους
- Σκηνογραφία και προοπτική
- Ιντερμέδια, Όπερα, Μπαλέτο

Το Αναγεννησιακό θέατρο στην Αγγλία

- Το θέατρο του Σαίξπηρ και των συγχρόνων του: Συγγραφείς της Ελισαβετιανής, Ιακωβιανής και Καρολίνας περιόδου
- Εδραίωση του επαγγελματικού θεάτρου: Θίασοι, Θέατρα, Ηθοποιοί κτλ.

Το αναγεννησιακό θέατρο στην Ισπανία

- Επιβιώσεις του μεσαιωνικού θρησκευτικού δράματος , η μετεξέλιξη του στην Ισπανία και η σκηνική του μορφή
- Το κοσμικό (μη θρησκευτικό) θέατρο
- Οι απαρχές και η ανάπτυξη του επαγγελματικού θεάτρου στην Ισπανία (Θίασοι, Ηθοποιοί, Θέατρα κτλ.)
- Ο Χρυσός Αιώνας
- Λόπε ντε Βέγα, Καλντερόν ντε λα Μάρκα κ.ά.

Το θέατρο του Μπαρόκ στη Γαλλία (17^{ος} αι.)

- Η κυριαρχία του Νεοκλασικού ιδεώδους
- Η σκηνογραφία και η επικράτηση της προοπτικής
- Η γαλλική δραματουργία του Μπαρόκ: Μολιέρος, Ρακίνας, Κορνέιγ
- Οργάνωση θιάσων και σκηνικές πρακτικές

Το Ιταλικό θέατρο της Κομμέντια ντελ' Άρτε (Commedia dell' Arte, 16^{ος}-18^{ος} αι.)

- Η διαμόρφωση του λαϊκού επαγγελματικού θεάτρου
- Σενάρια και τύποι

Το θέατρο του Διαφωτισμού (18^{ος} αι.)

- Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία
- Η οπισθοχώρηση του νεοκλασικισμού
- Η ανάδυση νέων δραματικών ειδών
- Σκηνικές πρακτικές, θίασοι, ηθοποιοί, αρχιτεκτονική του θεάτρου

Η εποχή του Ρομαντισμού (19^{ος} αι.)

- Οι θεωρητικές αρχές του Ρομαντισμού
- Το ρομαντικό δράμα στη Γερμανία
- Το θέατρο του ρομαντισμού στην Αγγλία και τη Γαλλία

Το ρεαλιστικό θέατρο (19^{ος}-20^{ός} αι.)

- Οι απαρχές του ρεαλισμού: Καλοφτιαγμένο Έργο και Έργο με θέση
- Η εμφάνιση του ψυχογραφικού ρεαλισμού στη Ρωσία
- Ίνγκεν, Στρίντμπεργκ, Τσέχωφ, Στανβισλάφσκι
- Εμφάνιση και διάδοση του νατουραλισμού: Ο Ζολά και οι γάλλοι νατουραλιστές
- Τα ελεύθερα θέατρα στην Ευρώπη
- Οι εξελίξεις στη σκηνικής πρακτικής: σκηνογραφία και φωτισμός

Η αντίδραση στο Ρεαλισμό (Αντιρεαλισμός, 19^{ος}-20^{ός})

- Η αναβίωση του ιδεαλισμού (Νεορομαντισμός) στην Ευρώπη
- Τα κινήματα του Συμβολισμού και του Αισθητισμού (ή Θεατρινισμού)
- Εξπρεσιονισμός, Επικό Θέατρο, Σουρεαλισμός, Θέατρο του Παραλόγου

Το αγγλόφωνο θέατρο στα μέσα του 20ού αιώνα

- Το θέατρο στην Αγγλία και την Αμερική

Το θέατρο στον όψιμο 20ό αιώνα

- Ρωσία, Πολωνία, Τσεχοσλοβακία
- Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία
- Το αγγλικό θέατρο στα τέλη του 20^{ου} αιώνα
- Το θέατρο της Αμερικής

β) οδηγός μελέτης για την ιστορία του κινηματογράφου

- Η επινοήση του κινηματογράφου και τα πρώτα χρόνια της κινηματογραφικής πρακτικής. Τέλη 19ου αιώνα - αρχές δεκαετίας 1910.
- Η δεκαετία του 1910.
 - Αμερική: Μεταφορά παραγωγής στο Χόλυγουντ, σκηνοθέτες, είδη ταινιών, «κλασικός κινηματογράφος», σταρ.
 - Ανάδυση εθνικών κινηματογραφιών (Γερμανία, Ιταλία, Ρωσία, σκανδιναβικές χώρες).

- Δεκαετία 1920, ως την έλευση του ήχου.
 - Αμερικανικός κινηματογράφος. Τρόπος παραγωγής - διανομής - προβολής ταινιών. Είδη ταινιών. Σκηνοθέτες.
 - Γαλλικός ιμπρεσιονισμός.
 - Αφηρημένη τέχνη, νταντά και σουρεαλισμός.
 - Καρλ Ντράγιερ.
 - Γερμανικός Εξπρεσιονισμός.
 - Σχολή του σοβιετικού μοντάζ
- Έλευση του ήχου και δεκαετία του 1930.
 - Δομή της αμερικανικής κινηματογραφικής βιομηχανίας. Είδη ταινιών και σκηνοθέτες. «Στούντιο σύστημα».
 - Αγγλία, Ιαπωνία, Σοβιετική Ένωση.
 - Γερμανία. Ιταλία.
 - Γαλλία.
- Ο αμερικανικός κινηματογράφος ως το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.
- Μεταπολεμικός αμερικανικός κινηματογράφος ως τα μέσα της δεκαετίας του 1960.
- Ιταλικός μεταπολεμικός κινηματογράφος. Ιταλικός νεορεαλισμός. Σκηνοθέτες της δεκαετίας του 1950 κ. ε. (Αντονιόνι, Φελίνι, Παζολίνι, αδελφοί Ταβιάνι, Μπερτολούτσι, κ.ά.)
- Μεγάλοι δημιουργοί ανά τον κόσμο.
 - Ασία: Ιάπωνες σκηνοθέτες, Σατγιαζίτ Ράι.
 - Οι Ευρωπαίοι: Μπουνιουέλ, Μπέργκμαν, Ντράγιερ.
- «Νέα κύματα» και «Νέοι κινηματογράφοι».
 - Γαλλία: «νουβέλ βαγκ».
 - Αγγλία: «φρι σίνεμα».
 - Σοβιετική Ένωση, Ανατολική Ευρώπη, Ιαπωνία.
 - Ο πολιτικός κινηματογράφος στη Λατινική Αμερική και την Ευρώπη.
 - Γερμανικός κινηματογράφος (Φασμπίντερ, Χέρτζογκ, Βέντερς)
- Ο αμερικανικός κινηματογράφος από τα μέσα της δεκαετίας 1960 ως σήμερα.
- Ο σύγχρονος κινηματογράφος στην Ευρώπη, την Αμερική και την Ασία.